

Свято зустрічі птахів

Вчитель: Кобицька Т.Ф.

**Новоіванівська ЗОШ І-ІІ ступенів
2017**

СВЯТО ЗУСТРІЧІ ПТАХІВ

Мета: ознайомити учнів із давніми звичаями зустрічі птахів; пригадати прикмети, прислів'я, приказки та загадки про птахів; розглянути сліди птахів; послухати їх голоси; виховувати у дітей любов до птахів, дбайливе до них ставлення.

ХІД ЗАХОДУ

Учитель. Настала весела пора року — весна. Все оживає від зимової сплячки. З далеких країв повертаються наші пернаті друзі — пташки. Земля прикрашається, готується зустрічати їх. Ми розпочинаємо «Свято зустрічі птахів».

1 - й учень

Все навколо зеленіє,
Річка ллється і шумить,
Тихо-тихо вітер віє
І з травою гомонить.
Як тут всидіти у хаті,
Коли вже весна цвіте?
Скрізь дзвенять пташки крилаті.
Сяє сонце золоте.

Учитель. Весна. Березень. Уже понад тисячоліття слов'янські народи святкують у березні кілька свят: Явдокиї—14 березня, Герасима Грачовника — 17 березня, свято сороки — 22 березня. Слов'яни з давніх-давен вірили у природні сили, поклонялися богу Сонця, богу Вітрів, богині родючості — Деметрі. Тому весною в березні всюди по селах лунали веснянки, сміх, організовувались ігри, у яких закликали природні сили бути до людей милостивими, добрими. А ще у весняні свята дівчата пекли невеликі, смачні, рум'яні жайворонки, виходили з ними в парк, ліс, на лужок — і підкидали їх: хто вище підкине і зловить,

родина того буде забезпечена хлібом і всяким збіжжям на цілий рік. Зловлений жайворонок розламували, розкладали на гілках дерев, щоб пташки склювали, а у знак подяки за доброту людей природні сили не залишать їх без достатку.

Після прийняття християнства свято сороки було назване святом Сорока святих, утім, звичай зустрічати птахів, робити їм добро залишився.

Перелітних птахів у різні часи зустрічали по-різному. Але всюди і повсякчас перелітні птахи несли надію на тепло, на сонце, на краще життя.

Перша дівчина

Так весни, сонечка, тепла хочеться!

Друга дівчина

Дівчата, а давайте весну покличемо!

Весна, весна, весняночко,
Прийди до нас, подояночко.
Прийди, прийди, теплом утіш,
А ти, сонечко, світи ясніш.

Третя дівчина

Ти, рясенький дощику, упади
На городи, на левади, на сади.
Щоб пшениці колосилися, як тучі,
Щоб горою піднімалися жита,
Щоб добром розквіталися літа.
Іди, іди, дощику, упади,
Щоб плодами наливалися сади.

Четверта дівчина

Щоб родило і у полі, й у дворі,
Щоб співалось од зорі і до зорі,
Весна, весна, весняночко,
Прийди, прийди, подоляночко!

З'являється Весна. Лунає у запису «Прихід Весни»

Весна

Вийшла я з лісу, лугові вклонилася.
Од вітрів і сонця — луг зазеленився.
А до мене трави у поля прослались,
А до мене птахи з гаю озивались,
А за ними в лузі зацвітали квіти.
Починаю, друзі, по землі ходити.

Ану ж, весняночки, заспівайте пісню, якою ваші бабусі зустрічали весну.

Діти співають веснянку «А вже красне сонечко»

Слова: Олександр Олесь

Музика: П. Позицький

А вже красне сонечко
Припекло, припекло,
Ясно щире золото
Розлило, розлило.

На вулиці струмені
Воркотять, воркотять,
Журавлі курликають
Та летять, та летять.

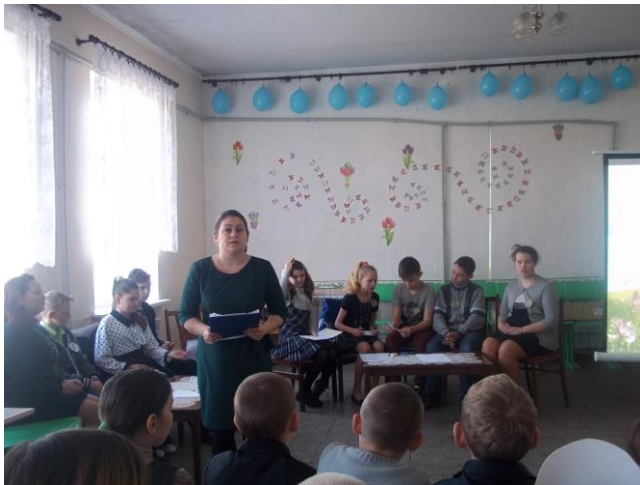
Засиніли проліски

У ліску, у ліску.
Швидко буде землянка
Вся в вінку, вся в вінку.

Ой сонечко-батьчку,
Догоди, догоди!
А ти, земле-матінко,
Уроди, уроди!

Учитель

Ось і прийшла весна. Зазеленіла травичка, прилетіли пташки. Птахи – це таємниця і краса. Птахи – це друзі нашого дитинства. І сьогодні ми перевіримо як добре ви знаєте своїх друзів- птахів. А допоможуть нам у цьому учні 7 класу. Наша гра відбудеться у формі конкурсу між зграйками «Ластівок» і «Жайворонків». А оцінювати результати нам допоможе наше вельмишановне журі у складі _____

Конкурс 1

Кожна команда робить презентацію: оголошує назву команди, читає про птаха доповідь.

Учитель. Першими, саме на Обретіння, коли з полів ще не зійшов сніг, прилітають у рідні краї жайворонки. Цих вісників весни особливо шанували на Україні. Про це мовиться в одній із веснянок.

2-й учень

— Чом ти, жайворонку,
Рано з вирію вилетів?
Іще по гіроньках сніженьки лежать,
Ой, ще по долинах криженьки стоять.

ЖАЙВОРОНОК

Ой, коли пора прийшла,
Неволенька вийшла,
Ой, я тії криженьки
Крильцями розжену,
Ой, я тії сніженьки
Ніжками потопчу.

Учитель. Згодом з'являються граки і влаштовують несамовиті бійки за місця гніздування.

Однаке найбільшою пошаною в народі користувалися лелеки. В Україні існував звичай: побачивши вперше птаха, простягали йому шматок хліба і промовляли:

— Бусле, бусле, на тобі гальвоту,
Дай мені жита копу!

Як бачимо, народ здавна шанував благородних птахів і відзначався шляхетним ставленням до природи. І нам є чого повчитися у прашурів.

І зараз учениці 6 класу заспівають нам пісню «Лелеченьки».

Звучить пісня «Лелеченьки»

Лелеченьки

Слова: *Наталія Май*

Музика: *Наталія Май*

Виконання: *Наталія Май*

У блакитнім небі, золотій імлі,
Там несе пташина пісню на крилі.
Треба відлітати в теплії краї,
До весни не знати рідної землі.

Приспів:

Ви ж, лелеченьки мої білокрилі,
Чом пісні у вас сумні та журливі?
Не співаються пісні на чужині,
Повертайтеся, птахи, на Вкраїну!

Десь далеко сонце, гори і моря,
Та миліша всього батьківська земля,
Повертай, пташино, серце звесели,
Найдзвінкіша пісня на своїй землі.

Приспів. (3)

Повертайтеся, птахи, на Україну...

Конкурс 2

Потрібно зачитати якомога більше народних прикмет, пов'язаних із птахами.

Наприклад:

- ◆ Закує зозуля на голе дерево — буде неврожай.
- ◆ Якщо граки прилетіли прямо на гнізда — буде рання весна.
- ◆ Ворони купаються ранньою весною — до тепла.
- ◆ Журавель прилетів — скоро лід зійде.
- ◆ Чайка з'явилася — незабаром крига рушить.
- ◆ Голуби розворкотілися — на тепло.
- ◆ Побачив шпака — знай: весна біля порога.
- ◆ Жайворонок з'явився — до тепла, а зяблик — до холоду.
- ◆ Птахи в'ють гнізда на сонячній стороні — на холодне літо.
- ◆ Благовіщення без ластівок — холодна весна.
- ◆ Якщо жайворонки багато і довго співають, збережеться ясна погода без опадів, якщо ж їх не чути і зранку, буде дощ.
- ◆ Ластівки почали лаштувати гнізда — настало стійке тепло.
- ◆ Соловейко всю ніч співає — перед гожою дниною.
- ◆ Перелітні птахи летять зграями — на дружну весну.

Учитель. Невід'ємною частиною нашого життя є птахи. Вони поширені скрізь, де є на землі сприятливі умови для їхнього життя. На земній кулі їх налічується 8 700 видів, а в нашій країні майже 770 видів. Скільки шкідливих комах і личинок знищують вони за літо! Не злічити! Працюють, не покладаючи крил! Спостерігаючи за птахами, ми помічаємо, що вони їдять, які будують гнізда для себе, як вони рухаються, які сліди вони залишають.

Конкурс 3

Кожній команді пропонуються сліди і голос пташки, за якими її необхідно впізнати.

Конкурс 4

Кожній команді ведуча читає про пташку, а вони мають відгадати назву цієї пташки.

1. Ця пташка поширена по всій Україні. Це невеличка пташка, розміром з горобчика, але довша й стрункіша. Забарвлення оперення рудувато-буре, знизу сірувате. Очі великі, темні. Повертається із зимівлі у кінці квітня — на початку травня, коли з'являються комахи. Летять пташки поодиночі вночі. Першими прилітають самці, згодом і самки. Через 3-5 днів після прильоту самець, сидючи десь невисоко на гілочці з трохи опущеними крилами, починає співати. Спочатку його можна почути тільки вранці та ввечері, а потім якийсь час він співає безперервно, особливо вночі, щоб привабити до себе самку, яка прилетить через кілька днів. Своїм співом він попереджає інших птахів, що дана гніздова ділянка вже зайнята. Літає швидко й легко, по гілках і по землі плигає. Найдіяльніший цей птах вночі, коли він переважно й годується. Ці пари зберігають вірність багато років. Гніздо мостить у вологих листяних лісах і парках біля струмків,

озер, річок, де добре розвинутий чагарниковий підлісок, будуючи його з сухого листя, тоненьких гілочок, листочків очерету. Для нього характерне посвистування, тьохкання. Ніжні звуки змінюються більш гучними, радісними — сумними. (Соловей)

2. Маса цієї пташки — до 500 г і більше. У дорослих птахів верхня частина тіла сіра або темно-сіра. Тіло з боків і шия зверху із зеленим і пурпурово-металічним блиском. На шиї з боків і на крилах є великі яскраві білі плями. Воло і груди з рожевуватим відтінком, на хвості темна передверхівкова смуга. Дзьоб червоний, з жовтим кінчиком. Молоді птахи буруваті, без блиску і білих плям на шиї. Голос — коротке, але добре чути «гу». Улюблені місця перебування — ділянки старого листяного або мішаного лісу, рідше густі хвойні ліси. Іноді гніздяться в старих парках. Живляться насінням деревних порід, зерном і насінням культурних рослин. Прилітають на Україну в кінці березня — на початку квітня. Гніздо роблять на деревах і кущах, іноді зовсім низько від землі. (Голуб)

Учитель. Ви послушали цікаві розповіді про птахів, прикмети народні, сліди вже знаєте, а ось послушайте пісню «Солов'ї» у виконанні учнів 7 класу.

Солов'ї (Наталія Май)

Я вберуся у віночок,
В коси стрічку заплету
І наслухаюсь до схочу
Соловейка у саду.

Приспів:

Солов'ї, солов'ї
Найдзвінкіші на Вкраїні
Солов'ї.
Солов'ї, солов'ї,
Лине пісня солов'їна
По землі.

Розливає спів пташина,
Прокидається село
І сміється Україна
Відам всім своїм на зло!

Приспів.

І коли душа сумує
В череді похмурих днів,
У садочок тихо йду я,
Щоб послухать солов'їв.

Приспів. (2)

Конкурс 5

Конкурсантам загадують загадки. За правильну відповідь учні отримують 1 бал.

- ♣ Бідовий хлопчина в теплій сорочині, по дворах стрибає, крихти підбирає. (Горобець)
- ♣ Не людина, а живе в хатці. (Шпак)
- ♣ Біла латка, чорна латка по дереву скаче. (Сорока)
- ♣ Швидко скрізь цей птах літає,
Безліч мушок поїдає,
За вікном гніздо будує,
Тільки в нас він не зимує. (Ластівка)
- ♣ Сам вечірньої години
Заховався в кущ калини
Та під дудку голосну,
Грає пісню чарівну. (Соловей)
- ♣ Всі в блакитнім піджачку,
В рожевій сорочці,
А в нас зимою по садку
Гуляють як гості. (Снігурі)
- ♣ В мене є великий хист,
Я співаю, як артист.
Спів мій радісний усюди
Дуже люблять слухать люди. (Соловей)
- ♣ Що воно за дивна птиця?
Світла денного боїться ...
Дзьоб крючком, великі очі,
І не спиться їй щоночі.
Ху-ху-ху — кричить вона.
Відгадали? Хто? (Сова)
- ♣ Вірно людям я служу,
Їм дерева стережу,
Дзьоб міцний і гострий маю,
Шкідників ним здобуваю. (Дятел)
- ♣ Які ноги, такий ніс,
По болоту ходить скрізь,
Хату на хаті має,
Жабам рахунок знає. (Лелека)
- ♣ Хто гнізда свого не має,
Яйця іншим підкидає,

Та у лісі в холодку
Все кує: ку-ку-ку-ку? (Зозуля)

- ◆ Невеличка, сніжно-біла,
Що її в небесну шир
Люди радісно пускають
Сповістити всіх про мир.
Кожний з нас цю пташку знає,
Її назву відгадає. (Голуб)
- ◆ Без сокири і без рук, а дім будує. (Пташка)

Ведуча. У традиційних уявленнях українців значне місце відводилося багатому і різноманітному світу тварин. Із птахами пов'язані численні прикмети, повір'я й передбачення, на основі яких робилися спроби прогнозувати успіх у господарській діяльності, благополуччя в родинному житті.

КОНКУРС 6

У двох конвертах — прислів'я, написані на картках. На одній картці половина прислів'я, а на другій — його продовження. Яка команда складе першою прислів'я — та й перемогла.

- ◆ Кулик – невелик ,... (а все-таки птиця).
- ◆ Жалів яструб курку,... (доки всю не оскуб).
- ◆ Ворона за море літала,... (а розуму не набрала).
- ◆ Куди орли літають,... (туди сороки не пускають).
- ◆ Краще нині горобець,... (ніж узавтра голубець).
- ◆ Слово— не горобець,... (вилетить — не спіймаєш).
- ◆ Старого горобця... (на полові не обдурити).
- ◆ Тільки гав ловить... (та витрішки продає).
- ◆ Ранні пташки росу п'ють,... (а пізні — слізки ллють).
- ◆ Нарядилася як пава,... (а кричить, як гав).
- ◆ Щебече як соловейко,... (а кусає, як гадюка).
- ◆ Ластівка день починає,... (а соловей— закінчує).
- ◆ Ластівки низько літають —... (дощ обіцяють).
- ◆ Чайка сіла у воду —... (чекай на добру погоду).

Перегляд відео «Які птахи прилітають до нас навесні»

Учитель. Не можна уявити собі ліс, парк або сад тихим, беззвучним. Весну — без пісні жайворонка, співу синиці, без цвірінькання горобців. А пісня соловейка! Як приємно слухати ці співи: Вони створюють хороший настрій, запалюють серце любов'ю до рідної природи, до своєї землі.

Для того, щоб ще більше оживити і прикрасити наші ліси, поля, луки, наші міста і села, необхідно активніше приваблювати й охороняти пернатих друзів.

Учень. Шануй, примножуй
скарб неоціненний.

Який вручила нам свята земля!

Насаджуй сад і прочищай джерельце,

І скривдити не дай маленьке пташеня.

А поки журі буде підводити підсумки подивіться танок «Свободная птица».

Оголошуються підсумки змагань.

